

JURYRAPPORT: INTRODUCTIE

Ze zaten er weer allemaal tussen dit jaar: kleine particuliere ideeën en gedurfde bedenksels van eenpitters, ontzagwekkende technologische vernieuwingen, nieuwe en brede samenwerkingsverbanden, start-ups, scale-ups en de gevestigde orde die nieuwe stappen blijft zetten.

Als je al die aanmeldingen ziet binnenlopen, kun je maar één ding denken: wat een enorm levendige en energieke reuring in het Noorden. Wat wordt er veel bedacht, geopperd, uitgetoet, advies gezocht en gevonden en vooral gedáán! En wat lukt er veel! In november is de volgende klimaatop in Belém in Brazilië maar die COP30 had net zo goed ergens tussen Groningen, Assen en Leeuwarden kunnen neerstrijken. Want hier gebeurt het.

En gelukkig, al was de Excel-lijst met kandidaten weer lang en vormden al hun infobestanden een bést stapel, de jury kwam erdoorheen! En het was net als bij de vorige edities weer een feest om te doen. In twee sessies hebben we de deelnemers onder de loep genomen. Eerst, dat was vlak voor de zomer, maakten we voor drie verschillende categorieën een selectie van tien toppers elk. En nadat die dertig allemaal in Dagblad van het Noorden, Leeuwarder Courant en Friesch Dagblad aan iedereen waren voorgesteld, hielden we begin deze maand de tweede, definitieve selectieronde.

Dat was nog wat. Want dat kun je strak in de steigers proberen te zetten maar het is een elke keer opnieuw een ingewikkelde puzzel die veel discussie en hersengekraak veroorzaakt. Want al die dertig prachtige kandidaten verschillen totáál van aard en karakter, ervaring en schaal, potentie en impact. En ze laten zich soms maar nauwelijks in het korset van die drie categorieën dwingen. Soms passen ze nergens goed in, soms passen ze in alle drie. Je kunt dus intensief delibereren, alleen al over de vraag of deelnemer A niet beter in categorie Y past en deelnemer B niet toch zou moeten verhuizen naar Z. Dat hebben we dan ook gedaan! Dat was best moeilijk, we waren het niet altijd direct over alles eens, het schuurde soms en het deed soms zelfs pijn. Want een keuze voor de een betekent niet kunnen kiezen voor de ander.

En dan zijn er de verrassingen. Je kunt als jurylid vol overtuiging zitten te plussen en te minnen en te plusminnen, en dan kun je vervolgens toch verrast worden door de totaalscore („Huh?“). En dan is het goed om daar ook met elkaar het gesprek over te voeren en de overwegingen met elkaar te delen.

Maar genoeg over het uitdagende parcours van de jury. We hebben de finish bereikt en zijn overtuigd van het resultaat. Hieronder gaan we op alle kandidaten inhoudelijk kort in en we kunnen net als vorig jaar zeggen: iedereen heeft zijn plek in de Duurzame Dertig en daarmee de voorstelronde in de drie noordelijke kranten dik verdiend. Waarom? Lees maar mee.



JURY



HELEEN VAN WIJK

Hoofd duurzaamheid
Groningen Seaports



JUDITH LE FÈVRE

Mede-eigenaar
Ferr-Tech



REINDER HOEKSTRA

Directeur Natuur- en
Milieufederatie Drenthe



JORT KOOIJMAN

Manager projecten Circulair
Groningen Drenthe

ERIK FLEDDERUS

Projectmanager circulaire
ketens Circulair Friesland



HENK MOLL

Emeritus hoogleraar
Milieukunde RUG

RIA KRAA

Hoofdredacteur Friesch
Dagblad, juryvoorzitter

De jury is samengesteld uit noorderlingen met een breed palet aan deskundigheid, achtergrond en ervaring. Ze opereert onafhankelijk en onpartijdig. Soms komt het voor dat een jurylid een deelnemer kent; dan geldt onthouden van stem.

CATEGORIE: INNOVATIES



BIOFASHIONTECH

Een noodzakelijk soort innovatie. Textiel is superbelangrijk willen we voortgang boeken op het gebied van duurzaamheid. Het is een van de grootste circulaire problemen, categorie dealbreakers zeg maar. Heel goed initiatief dit. Er worden al prijzen gewonnen, er wordt genetwerkt, ook in het buitenland (maar worden jullie in het Noorden wel voldoende gekend en gezien?), er is samenwerking met het onderwijs - er studeren studenten bij jullie af - en er is een pilot voor fabrieksproductie. Allemaal goede en noodzakelijke stappen die al gezet worden. Nu nog schaal weten te bereiken in ons Noorden. Dat verdient onze luidkeelse aanmoediging!

BRLNNT GREEN GROUP

Met aandacht voor coatings raak je aan een belangrijk onderwerp voor duurzaamheid in de brede zin, het raakt de gezondheid. En je werkt 'aan de voorkant' - als je het daar goed doet, maak je direct verschil. De water-, lucht- en bodemkwaliteit zijn onderwerpen die niet voor niets veel in de actualiteit zijn. Hier zijn slagen te winnen! En BRLNNT draagt hieraan bij. Hulde.

BUTTER BRIDGE

Een heel gaaf initiatief omdat het zich bezighoudt met kritieke, essentiële materialen en strategische autonomie - een spannend geopolitiek onderwerp dat in de actualiteit nu terecht ook zeer in de schijnwerpers staat. Ze steken echt hun nek uit en als je op dit gebied kunt recycelen kun je ook echt een wezenlijk verschil maken. Er moet heel wat gebeuren, juist op dit vlak; dit is het soort innovaties dat noodzakelijk is. De schaal is nog klein, de gerecyclede materialen gaan nog niet met tonnen tegelijk de poort uit om zo maar te zeggen, maar dit is een geweldig bedrijf-in-wording met een prachtig potentieel. We hopen dat ze gauw in een volgende fase van opschaling komen en ze verdienen daarom een dikke aanmoediging.

DWPK

Een toppertje! Misschien minder een technologische innovatie, maar dan toch wel heel erg een innovatie op sociaal gebied, want o wat gaat het langzaam met de verbreiding van warmtepompen. Er zijn ook mensen die vraagtekens zetten vanwege hun geluid, niet het minst ook bij de burens. Maar ze moeten er komen, ze zijn superbelangrijk, dus wat is dit een fijn initiatief, dat ze stiller inpast en dan nog collectief ook. Een heel mooi systeem - hoe schaal je dit zo snel mogelijk op?

EUROPROVYL

Een biocomposietkern in kunststofkozijnen, dat is uniek. We hebben het er vaak over wat een enorme potentie het heeft als je op dit gebied duurzamer kunt werken en deze partij heeft gespot dat het nodig is én die levert. Heel innovatief, en zeer verfrissend. Jammer dat je niet kunt zien dat het erin zit! Opschalen en aan de man brengen is nu de uitdaging. We zetten dit graag in de spotlights en vertrouwen erop dat het opschalen gaat lukken.

INNOVATIEHUB OOST-GRONINGEN

Een geweldige manier om lokale materialen te winnen en in een circulaire economie samen te brengen, in plaats van die resources van over de hele wereld hiernaartoe te slepen. Past goed bij het agrarische DNA van Noord-Nederland. Een heel mooi voorbeeld van hoe we richting een nieuwe economie kunnen gaan. En nog met een nadrukkelijke sociale samenwerkingscomponent ook, dat hebben we heel hard nodig.

PR8-DESIGN

Uit onverwachte hoek wordt hier hetzelfde grote probleem op de kaart gezet als BRLNNT Green Group doet. Met zijn initiatief laat Johan Pragt zien dat ook particulieren nadenken over hun impact op het milieu en hun nek uitsteken om er wat aan te doen. In zijn geval zoeken naar een 'gifvrije onderkant' van zijn catamaran - hij probeert het met een zo eenvoudig mogelijk flexibel droogdok. Het moet nog verder ontwikkeld, maar hulde voor de ruimhartigheid waarmee hij zijn vinding tot in detail deelt, inclusief maten, materialen, ervaringen, ideeën en suggesties.

CATEGORIE: INNOVATIES



RESATO HYDROGEN TECHNOLOGY

Er zijn weliswaar veel meer bedrijven die zich met waterstof bezighouden, dus Resato is bepaald niet de enige speler op dit vlak, maar het is op een lijst als deze eigenlijk echt een must dat zoiets belangrijks als waterstof überhaupt genoemd wordt. En al is de techniek al best lang in ontwikkeling, er zijn in Noord-Nederland bijna geen spelers die ook echt wat met waterstof dóén, dus zijn wij heel blij met en trots op deze regionale voorloper.

STEVAST TECHNIEK

Een bedrijf dat een geweldige techniek laat zien en het zijn belangrijke grondstoffen: koper en staal, dat gaat over hele grote stromen. Met het terugbrengen van CO2 in zwaardere sectoren als de metaalindustrie, maken we echt meters. De impact is groot. Stevast is een bedrijf dat op allerlei verschillende manieren innoveert en maatschappelijk verantwoord onderneemt, met inzet van veel jong talent. Dit waardeert de jury zeer.

ZWARTWOUDE

Hier zijn we heel erg positief over. Ze kennen de theorie en die brengen ze in de praktijk tot stand. Bedenken, doen en laten zien: dat doen ze op een waanzinnig goede manier. En wie heeft er nou geen kantoormeubilair? Daarmee maak je heel veel impact. Juist branches als die van de interieurs inrichten moet je blijven verduurzamen en dat doet Zwartwoud steeds met de nieuwste, duurzaamste, circulaire technologieën. Het is niet zo van 'zo ons concept is af', ze zoeken steeds naar manieren om zichzelf te blijven vernieuwen. Hun concept klopt helemaal. Het is geen doorbraaktechnologie maar wel zeer innovatief - alleen al door de hele keten goed te organiseren: het stopt niet bij hun schakel. Bijvoorbeeld door het feit dat ze tekeningen erbij leveren over hoe je alles weer uit elkaar kunt halen, en zelf certificeringen hebben geregeld zodat wetgeving geen obstakel vormt. Daarmee zetten ze iets groots op de kaart.

CATEGORIE: DUURZAME SAMENWERKING



BEDRIJVENPARK EDAMA

De ondernemers hier zetten in op een circulair bedrijventerrein waar grondstoffen, reststromen en energie slim worden hergebruikt tussen de gevestigde bedrijven. Dit gezamenlijke initiatief laat zien dat samenwerking binnen één gebied kan leiden tot een gesloten kringloop en minder milieubelasting. Op andere bedrijventerreinen zien we soortgelijke initiatieven ontstaan, maar Edama zet zijn visie helder neer en de samenwerking geschiedt op een ambitieuze en veelomvattende manier. Mooi dat er plannen zijn voor verdere ontwikkeling.

GREENINCLUSIVE

Echt een voorbeeld van een robuuste regionale keten, dit is hoe we een nieuwe economie vorm kunnen geven. Een noodzakelijke stap in de opschaling van een circulaire- en biobased economie. We hebben het veel over het belang van regionale waardeketens, maar er zijn maar weinig partijen die zo de samenwerking in de regio opzoeken als Greeninclusive. De waarde van deze keten belandt niet bij een enkele partij, maar wordt verdeeld over de ketenpartners. Dat brengt de bouw, de verwerkende industrie én de boeren in beweging. De regionale keten biedt een oplossing voor het reduceren van uitstoot in de bouw en brengt nieuwe verdienmodellen in sectoren die het moeilijk hebben. Bovendien is door het regionale karakter deze keten bestand tegen effecten van veranderingen op het wereldtoneel.

GREEN BUSINESS CHALLENGE

Bedrijven en jong talent aan elkaar koppelen geeft inspiratie aan twee zijden! Met concrete casussen kunnen bedrijven echt stappen zetten naar een duurzamere toekomst, en jongeren worden gestimuleerd zich vrijwillig in te zetten voor maatschappelijke en duurzame projecten. Dit programma vergroot bewustzijn en betrokkenheid precies daar waar het nodig is: bij een nieuwe generatie. Wie weet leidt dit ook tot behoud van jong talent voor het Noorden. Wij houden van deze aanpakkersmentaliteit en verbindingskracht! Eén puntje van aandacht: de focus ligt op educatie en persoonlijke ontwikkeling, en misschien wat minder op concrete circulaire resultaten of structurele innovatie in materiaal- of productstromen.

OEROL FESTIVAL

Het cultuurfestival op Terschelling is al jarenlang een groot voorbeeld voor de hele cultuursector wat betreft hun totaalconcept van duurzaamheid. Je voelt dat het diepgeworteld zit. In tijden waarin transitie soms complex lijken zijn concrete inspirerende voorbeelden van hoe het wel kan essentieel. Oerol maakt duurzaamheid tastbaar en bereikbaar en vooral ook heel leuk!

SV BEDUM

Prachtig dat een bedrijf en een sportvereniging in de weg naar klimaatneutraal samen optrekken! Deze twee werelden moeten elkaar veel meer en veel vaker op deze manier opzoeken! Want het is een zeer goed en navolgenswaardig concept: de restwarmte uit de industrie gebruiken bij de burens. En meer: hier laat een sportclub zien hoe je duurzaamheid actief omarmt. Want naast gebruik van restwarmte van Friesland Campina doen ze aan afvalscheiding, energiebesparing, hergebruik van materialen. Dat vergroot de bewustwording bij de leden over wat je kunt doen, en hoe vanzelfsprekend dat eigenlijk kan zijn. Een voorbeeld voor Nederland.

TANTE RESTANTE

Dit bedrijf uit Dongjum richt zich op het hergebruiken van reststromen uit de horeca en voedingsindustrie en verwerkt deze tot nieuwe producten en gerechten. Hiermee laten ze op een originele manier zien dat voedselrestanten waardevol zijn in plaats van afval. We vinden het concept inspirerend en goed passend binnen het circulaire gedachtegoed, maar constateren dat het initiatief nog kleinschalig is en dat verdere professionalisering nodig is om een grotere impact te realiseren.

VAN PALLETHOUT

Joop de Wit maakte van zijn werkplaats in Middelstum een plek waar hij oud pallet hout en rest hout een tweede leven geeft door er meubels en gebruiksvoorwerpen van te maken. Zijn bedrijf laat zien dat circulaire economie ook kleinschalig en ambachtelijk vorm kan krijgen, met oog voor lokaal hergebruik en vakmanschap. Waardering voor deze creatieve toepassing van restmateriaal.

CATEGORIE: DUURZAME SAMENWERKING



VOEDSELBANK SMALLINGERLAND

Voedselbank Smallingerland levert een belangrijke bijdrage aan het tegengaan van voedselverspilling door voedseloverschotten te herverdelen onder huishoudens die het nodig hebben. Bijzonder is dat ze daarnaast hard vechten voor één loket waar mensen in armoede terecht kunnen met al die andere problemen waarmee ze kampen. Wat zou het helpen als instanties samenwerken bij het oplossen ervan - en dat is nu aan het lukken! Daarmee combineren ze sociale betrokkenheid met duurzaamheid. We erkennen deze maatschappelijke meerwaarde.

WILDLANDS & NHL STENDEN

WILDLANDS & NHL Stenden werken samen aan innovatieve duurzaamheidsprojecten waarbij natuur, educatie en techniek samenkomen. Vanuit deze samenwerking worden studenten actief betrokken bij de verduurzaming van het park, van afvalscheiding tot energie, en materiaalbeheer. Waardering voor de sterke verbinding tussen onderwijs en praktijk, maar we constateren ook dat de resultaten vooral binnen de eigen organisatie zichtbaar zijn en de bredere maatschappelijke impact nog beperkt meetbaar is.

ZIJLSTRA BEROEPSKLEDING & CAPARIS

Een inspirerend voorbeeld van circulair en sociaal ondernemen. Deze partijen werken mooi samen aan een circulair proces voor werkkleding: ingezamelde kleding wordt gerecycled of hergebruikt, en dat doen mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Sociale inclusie met grondstofbehoud, kortom!

CATEGORIE: MENS EN LEEFOMGEVING



BETTER FOAR LETTER

Better foar letter laat zien dat gezond eten ook makkelijk en vooral leuk kan zijn! Het slimme systeem waarin mensen die gezond willen eten elkaar vinden. Gezonde, biologische en lokale producten, rechtstreeks van de boer voor een eerlijke prijs. *What's not to like*. De duurzame transitie blijft er een die we samen moeten doen, Better Foar Letter speelt daar goed op in.

EVISE BV

Een ontwikkelaar van slimme laadoplossingen en energiebeheersystemen die bijdragen aan de elektrificatie van wagenparken en efficiënter gebruik van duurzame energie. Het bedrijf levert een belangrijke bijdrage aan de energietransitie en vermindering van CO₂-uitstoot. Toch ligt de nadruk meer op energie-efficiëntie dan op materiaal- of productkringlopen, waardoor de directe link met circulaire economie minder sterk is dan bij de uiteindelijke winnaars.

FIX-BRIGADES NOORD-NEDERLAND

Dit draagt op een heel tastbare manier bij aan het helpen van huishoudens die zelf niet goed overzicht hebben over stappen die ze kunnen zetten naar verduurzaming in en aan hun huis, en zo aan het naar beneden brengen van de vraag naar energie. En ze leiden in één moeite door mensen op.

GREEN GEAR

Van oude luchtbedden en andere afgedankte kampeerspullen nieuwe tassen maken? Dat kan – dit is een branche-initiatief dat iedereen die te maken heeft met de processen en managementsystemen in zijn bedrijf helpt om gebruikte materialen terug te halen, te recyclen en opnieuw in te zetten. Het initiatief toont sterke samenwerking binnen de keten en een duidelijke circulaire visie. Veel potentie is zichtbaar maar we wachten op ontwikkeling en meetbare resultaten – en we zijn nieuwsgierig hoe de vraag hiernaar zich laat zien.

MR. & MR. VEGAN DINING

Ramon en Mark Riemer-Menger brengen met hun volledig plantaardige catering een smakelijke en toegankelijke invulling van duurzame voeding. Ze werken zoveel mogelijk met lokale producten en laten zien dat plantaardig eten aantrekkelijk kan zijn. We waarderen deze consistente bijdrage aan bewuste consumptie, en zijn erg blij dat we elk jaar opnieuw deze kandidaat in de lijst zien opduiken. We constateren dat de concrete circulaire vernieuwing, bijvoorbeeld in ketens, reststromen of verpakkingen nog beperkt zichtbaar is, een tip voor de volgende stap!

STICHTING GROENER GRONINGEN

Hoe maak je duurzaamheid zichtbaar en toegankelijk voor inwoners van Groningen. Met hun stadsgids, kledingruilinitiatieven en evenementen weet deze stichting veel mensen te inspireren om duurzamere keuzes te maken in het dagelijks leven. Hoewel hun impact op bewustwording onmiskenbaar is, zijn de concrete circulaire resultaten, zoals meetbare vermindering van materiaalgebruik of afval, van deze inzending nog beperkt of lastig aantoonbaar. Wel waardeert de jury de bredere motiverende werking die deze stichting heeft op de Groningers.

TUINDERIJ DE HEERD

Een prachtig voorbeeld van hoe ook op kleine schaal enorm aan de weg getimmerd wordt. Johan en Luis laten met De Heerd zien hoe een persoonlijke droom kan uitgroeien tot een betekenisvol duurzaam initiatief. Hun zorgvuldige aanpak, met oog voor ecologie, erfgoed en gemeenschapszin, maakt indruk. De verbinding tussen verleden en toekomst, van historische vondsten tot biologische landbouw, spreekt aan. De Heerd is een plek waar natuur, mens en verhaal samenkomen. Een waardevolle verrijking voor het Groningse landschap.

CATEGORIE: MENS EN LEEFOMGEVING

TWINKELTJE VAN DAPHNES MOEDER

Deze kringloopwinkel in Siddeburen geeft kinderkleding en speelgoed een tweede leven en brengt duurzaamheid op een toegankelijke manier onder de aandacht. Door kwalitatieve kleding een tweede leven te geven, wordt niet alleen verspilling tegengegaan, maar worden gezinnen zich ook bewust van de waarde van hergebruik. De winkel weet een positieve impact te maken op het milieu en op de gemeenschap. Ook kleine keuzes kunnen grote veranderingen teweeg brengen.

WHEELSHARE

Dit initiatief maakt autodelen eenvoudig en dichtbij door bestaande auto's binnen buurten te laten delen via een gebruiksvriendelijke app. Hiermee draagt het initiatief bij aan minder bezit en meer gedeeld gebruik van middelen. We waarderen het concept en de potentie, maar constateren ook dat er veel soortgelijke initiatieven zijn waardoor het initiatief minder onderscheidend is. De huidige schaal en de daadwerkelijke gedragsverandering zijn nog te beperkt om een hoge duurzaamheidsimpact te bewerkstelligen, maar de potentie van het delen is er zeker wel.

YN'E SINNE FARM

Deze gemeenschapstuinderij in Friesland weet lokale voedselproductie te combineren met educatie, biodiversiteit en korte ketens. De boerderij verbindt mensen direct aan hun voedselbron en werkt met respect voor bodem en natuur. We zien veel kracht in de aanpak, maar merken op dat de impact van de individuele initiatieven vooral lokaal blijft. Ook hier speelt dus het onderscheidend vermogen. Tegelijk zien we gelukkig steeds meer van dit soort initiatieven en zien we de som der delen als een bredere ontwikkeling met veel potentie.